

Ἡ πρὸς ἄλεσιν ἀποστελλομένη εἰς τὸν μύλον ποσότης καρυῶν: *Νὰ πάω θέλει 'ς τὴ χώρα νὰ πάρω μὴν ἄλεσμάτε καρπό.* Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεστικό 2.

ἀλεσματοεργόν τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄλεσμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εργό.

Μικρά ποσότης δημητριακοῦ καρποῦ ἀποστελλομένη εἰς τὸν μύλον πρὸς ἄλεσιν. Πβ. ἀλέσιμο 2, ἄλεσμα 3, ἀλεστικό 2.

ἀλεσματοίζω Κρήτ. (Βιάνν. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄλεσμα.

Καθαρίζω τὸν σίτον ἢ ἄλλον δημητριακὸν καρπὸν διὰ νὰ ἀλεσθῇ.

ἀλεσματική ἡ, Κρήτ. ἀλεσματικό τό, Λεξ. Περίδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄλεσμα.

Ἡ ποσότης τοῦ ἀλεθόμενου σίτου ἢ τοῦ ἀλεύρου, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὡς δικαίωμα ὁ μύλωνος ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Ἀλεσματικά, φουρνιάτικα, τοῦ μύλωνος νὰ ἦ πῖττα (ἐξ ὧλων μόνον ὁ μύλωνος κερδίζει). Συνών. ἄλεσμα 2 β, ἀλεστική (ἰδ. ἀλεστικός 2), ἀλεστικό 1, διαλέστρι, ξάγι.

ἀλεσμάτισμα τό, Κρήτ. (Βιάνν. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλεσματοίζω.

Ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ λοιπὴ προετοιμασία τοῦ μέλλοντος νὰ σταλῇ εἰς τὸν μύλον σίτου ἢ ἄλλου δημητριακοῦ καρποῦ.

ἀλεσματοσάκκι τό, Κρήτ. (Βιάνν. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὗς. ἄλεσμα καὶ σακκί.

Ὁ σάκκος ὁ περιλαμβάνων τὸ ἄλεσμα, ἦτοι τὸν πρὸς ἄλεσιν δημητριακὸν καρπὸν, ἔχων χωρητικότητα συνήθως 60-70 ὀκάδων. Πβ. ἀλεσματοσακκούλλα.

ἀλεσματοσακκούλλα ἡ, Κρήτ. (Βιάνν. κ. ἄ.)

Ἐκ τῶν οὗς. ἄλεσμα καὶ σακκούλλα.

Σάκκος μικρᾶς χωρητικότητος συνήθως 15-20 ὀκάδων περιλαμβάνων τὸν πρὸς ἄλεσιν σίτον. Πβ. ἀλεσματοσάκκι.

ἀλεσμός ὁ, ΓΧατζιδ. MNE 1,417. — Λεξ. Ἠπίτ.

Τὸ μεσν. οὗς. ἀλεσμός.

Τὸ νὰ ἀλέθῃ τις, ἢ ἄλεσις ἐνθ' ἄν.: *Αὐτὸ τὸ κριθάρι εἶναι ξερό καὶ δὲν ἔχει ἀλεσμό* ΓΧατζιδ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀλεσι 1, ἀλέσιμο 1, ἄλεσμα 1.

ἀλεστής ὁ, Κρήτ. κ. ἄ. — Λεξ. Λάουνδ. Ἠπίτ. Μ. Ἐγκυκλ. ἀλεστής Μακεδ. (Γκριντ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Θηλ. ἀλεστρία Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλέθω. Ἡ λ. καὶ τὸ θηλ. ἀλέστρια καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μεταβαίνων εἰς τὸν μύλον διὰ νὰ ἀλέσῃ δημητριακοὺς καρποὺς ἐνθ' ἄν.: *Κτάει οὐ ἀλεστής κί 'ς τοὺν ἄλλον τοῦ μύλου, γλέπ' πάλ' σπανὸ μύλωνά* (ἐκ παραμυθ.) Γκριντ. Συνών. ἀπαλέτης. 2) Μύλωνος Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.

ἀλεστικό τό, ἀλεστικόν Ρόδ. κ. ἄ. ἀλεστικό σύνηθ. ἀλιστικό βόρ. ἰδιώμ. ἀλισκό Λέσβ. Μόνον πληθ. ἀλεστικά Πόντ. (Κερασ.) ἀλιστικά Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Λέσβ. Στερελλ. ἀλ'στ'κὰ Ἡπ. ἀλέστικα Πόντ. (Σάντ.) ἄλεστικά Σύμ.

Τὸ μεσν. οὗς. ἀλεστικόν. Πβ. Πρόδρομ. 2,37 (ἐκδ. Pernot - Hesseling) «ἀλεστικά, φουρνιάτικα, βαλανικά σαπούνια».

1) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ μύλωνος διὰ τὴν ἄλεσιν ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Ἐμπάτε, σκύλλοι, ἀλέστε κί ἀλεστικά μὴ δώστε (ἐπὶ τοῦ κακῶς τὰ τοῦ ἰδίου οἴκου διοικοῦντος καὶ παραδίδοντος αὐτὰ ὡς λείαν εἰς τοὺς καταχραστὰς καὶ ἄρπαγας, ὡς ἐὰν ἤθελεν ἐπιτρέψει ὁ μύλωνος εἰς τοὺς κύνας, οἱ ὅποιοι ἄλλως εἶναι ἐπιζήμιοι εἰς τοὺς μύλους κατατρώγοντες μετὰ λαιμαργίας τὰ ἄλευρα, ὅχι μόνον νὰ εἰσέλθουν ἐλευθέρως εἰς τὸν μύλον, ἀλλὰ καὶ δωρεὰν νὰ ἀλέσουν, γενικώτερον δὲ ἐπὶ πάσης οἰκογενειακῆς ἢ κοινωνικῆς ἀταξίας) πολλαχ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεσματική. 2) Ἡ πρὸς ἄλεσιν ἐτοιμαζομένη ποσότης τοῦ δημητριακοῦ καρποῦ ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 83: *Γιόμωσ' τὰ σακκιά ἀλεστικό ἀποβραδὺς νὰ ξεκινήσω πρὶν μὲ πάρ' ἢ αὐγή.* Συνών. ἀλέσιμο 2, ἄλεσμα 3, *ἀλεσματέα, ἀλετό.

ἀλεστικός ἐπίθ. Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. ἀλεστική ἡ, Βιθυν. κ. ἄ. ἀλιστική Μακεδ. ἀλιστική Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀλισκή Ἡπ. Μακεδ. (Πάγγ.) Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἀλεστής.

1) Ὁ πρὸς ἄλεσιν χρήσιμος Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.: *Ἀλεστική μηχανή.* 2) Οὗς, ἡ ἀμοιβή, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ μύλωνος εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος δημητριακοῦ καρποῦ διὰ τὴν ἄλεσιν Βιθυν. Μακεδ. (Πάγγ. Χαλκιδ. κ. ἄ.) Σαμοθρ. κ. ἄ.: *Μᾶς πῆρι ἢ μ' λονᾶς τρεῖς οὐκάδεις ἀλισκή Ἡπ. || Παροιμ. Ἐμπάτε, σκύλλοι, ἀλέστε καὶ ἀλεστικές μὴ δίνετε* (περὶ τῆς σημ. ἰδ. ἀλεστικό 1) Βιθυν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεσματική.

ἀλεστός ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλέθω. Πβ. Θησαυρ. ἐν λ. ἀλεστή.

Ἀλεσμένος ἐνθ' ἄν.: *Ἀλεστόν καβέν* (καφὲς ἀλεσμένος διὰ τοῦ μύλου κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κοπανιστόν) Χαλδ.

ἀλετήρι τό, Καπ. (Μιστ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. ἀροτήρι = ὁ ἄρων, ὁ ὀργάνων, ἀντὶ ἀροτήρι τραπέντος τοῦ ο εἰς ε παρὰ τὸ ρ καὶ κατόπιν δι' ἀνομ. τραπέντος καὶ τοῦ ρ εἰς λ.

Ἀροτρον: Ἄσμ.

Εἶν' καὶ τ' ἀλετήρι τοῦ Χριστοῦ ἢ βουτημένο,

εἶν' τὰ ζευγολίτια τ' οὐκ ἀκλωστα μετὰξια

(τὸ ἀκατανόητον Χριστὸ ἢ βουτημένο πιθανῶς ἀντὶ τοῦ χρυσαφοβουτημένου). Συνών. ἀλέτι 2, ἀλέτρη, ἀλέτρι 1, ἀλέτρο 1.

ἀλέτι τό, Πόντ. (Ὁφ.) ἀλέτ' Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. alet = ἐργαλεῖον.

1) Ἐργαλεῖον οἰουδήποτε τεχνίτου, κτίστου, ξυλουργοῦ, σιδηρουργοῦ κττ. Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): *Ἐφορτώθεν τ' ἀλέτ' τ' καὶ πάει 'ς σὴν κάμασιν* (ἐφορτώθη τὰ ἐργαλεῖα τοῦ καὶ πηγαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν) Χαλδ. Ἐφερε

τ' *άλέτᾱ* νὰ χιίζ' (ἔφερε τὰ ἐργαλεῖα διὰ νὰ κτίσῃ) Ὁφ.
2) Ἄροτρον (κατὰ τὸ σχῆμα κατ' ἐξοχήν) Πόντ. (Ὁφ.
Τραπ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. *άλετήρι*.

άλετο τό, Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. *άλετός* = ἄλεις.

Ἡ πρὸς ἄλειςιν ὠρισμένη ποσότης δημητριακοῦ καρ-
ποῦ: Θὰ πάω αὔριο τὸ *άλετό* μου 'ς τὴ μηχανὴ Μῆλ. Διόκα
γὰ τ' *άλετο* 'ς τὸ μύλο Ἀπύρανθ. Τ' *άλετο* εἶν' ἀνάλεστο
αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *άλεστικό* 2.

άλετράκι τό, Α.Ρουμελ. (Καρ.) κ. ἄ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *άλέτρι*.

Μικρὸν ἄροτρον ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Κι ἂν εἶν' ἔτσι, πουλλοῦδι μου, νὰ σφάξω τὰ παιδιὰ μου,
νὰ κάψω τ' *άλετράκι* μου ἄλλος νὰ μὴν ὀργώσῃ,
νὰ κάψω καὶ τὸ ζυγούτσ' κο μου ἄλλος νὰ μὴ τὸ ζέψῃ
Καρ. Συνών. *άλετρούδι*.

άλετράπιδο τό, Ἄνδρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλέτρι* καὶ *ἀπίδι*.

Εἶδος ἀπίου (πιθανῶς διὰ τινὰ ὁμοιότητα τοῦ σχή-
ματος).

άλετράρις ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλέτρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-*άρις*.

Ὁ τεχνίτης ὁ κατασκευάζων ἄροτρα.

άλετράς ὁ, Ἡπ. Κρήτ. Κύπρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ.
Μάν.) κ. ἄ. — Λεξ. Κομ. Πόππλετ. Λάουνδ. Περίδ. Ἡπίτ.
Μ. Ἐγκλ. Βλαστ. *άλετράς* Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κυδων.
Στερελλ. (Ἀκαρναν.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλέτρι*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ὁ κατασκευάζων ἄροτρα Ἡπ. Κρήτ. Κυδων. Κύπρ.
Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.) κ. ἄ. — Λεξ. Μ. Ἐγ-
κυκλ. 2) Ὁ γεωργὸς Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πελοπν.
(Κορινθ. Μάν.) — Λεξ. Πόππλετ. Κομ. Περίδ. Βλαστ. Ἡ
σημ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κύπρ.

άλετράφτι τό, ἀμάρτ. *άλετράφ'* Μακεδ. (Γκιουβ.)
άλετρόφτ' Μακεδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλέτρι* καὶ *ἀφτί*. Ἐν τῷ τύπ. *άλετράφ'*
τὸ δεύτερον τ ἀπεβλήθη κατ' ἄνομ.

Συνήθως κατὰ πληθ., τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ ἐλύματος τοῦ
ἀρότρου προσηρμοσμένα δύο ξύλα, ὅπως δι' αὐτῶν κατὰ
τὴν ἄροσιν ἀνυψώνεται τὸ χῶμα ἐκατέρωθεν τῆς αὐλακος,
τὴν ὁποίαν διανοίγει τὸ ὕνιον. Συνών. *ἀφτί*, *παρά-
βολο*, *φτερό*.

άλετρεῖ ἡ, Ἡπ. Θράκ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.)
Σύμ. κ. ἄ. — Λεξ. Κομ. Πόππλετ. Γαζ. (λ. ἄλοξ) Λάουνδ.
Περίδ. Ἡπίτ. Βλαστ. *άλετρε* Δ. Κρήτ. *άλετρε* Κρήτ.
(Βιάνν.) *άλετρε* Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.) Ἰμβρ.
Στερελλ. (Ἀκαρναν.) κ. ἄ. *άλετρε* Μακεδ. (Γκιουβ.) *άλετρε*
ΣΖαμπελ. Ἄσμ. δημοτ. 750.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλέτρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*εῖ*
δηλούσης πληγμα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ἡ διὰ τοῦ ἀρότρου διανοιγομένη αὐλαξ ἐνθ' ἄν.:
Κάμνον μὲ *άλετρε* (διέρχομαι διὰ τοῦ ἀρότρου ἐφάπαξ
τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀροτριουμένου ἀγροῦ) Γκιουβ. || Ἄσμ.

Πρώτη *άλετρε* ὁπῶριξε, πρώτη *άλετρε* ποὺ ρίχνει,
ἀκούει τὸ μνημα καὶ βογκάει καὶ βαρυναστενάζει
(ρίχνω *άλετρε* = διὰ τοῦ ἀρότρου διανοίγω αὐλακα) Μάν.
Πβ. *άλέτρεμα*.

άλέτρεμα τό, ἀμάρτ. *άλάτρεμα* ΣΖαμπελ. Ἄσμ.
δημοτ. 750.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *ἀρότρεμα*.

Ἡ διὰ τοῦ ἀρότρου ἀνασκαφὴ τῆς γῆς, ἀροτρίασις:
Ἄσμ.

Πρώτη *άλατρε* ὁπῶδωκε, ξέθαψε τὰ ποδάρια,
καὶ δεύτερην ἐξέθαψε πανώραιο παλληκάρι,
ἀφίνει ὁ νῆος τ' *άλάτρεμα* καὶ πιάνει μοιρολόγι
(δίνω *άλετρε* = διὰ τοῦ ἀρότρου διανοίγω αὐλακα). Συνών.
**άλέτρεμα*, *ὄργωμα*.

άλετρευτής ὁ, ἀμάρτ. *άλατρευτής* ΚΘεοτόκ. Βιργ.
Γεωργ. 29.

Ἐκ τοῦ ρ. *άλετρεύω*.

Ὁ ἀροτριῶν τὴν γῆν, γεωργός: Ποίημ.

... ἀπ' ἄλλο δὲ θὰ ἰδῆς λιβάδι νὰ γυρίσουν
πλειότερα ἀμάξια μὲ ὀκνηρὰ δαμάλια σπῖτι πάρεξ
ἐδῶθε ἡ κι ὅθε ὁ *άλατρευτής* ὁ ἀράθυμος λογγάρι
κουβάλησε ...

άλετρεύω Θράκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ.
Ἡπίτ. *άλατρεύω* Κέρκ. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἄ. — ΑΜανούσ.
Τραγουδ. 2,70 ΣΖαμπελ. Ἄσμ. δημοτ. 750 *άλατρεύω*
Ἀπουλ. (Καλημ.) *άλατρέγω* Καλαβρ. (Μπόβ.) *άλατρέ-
γουν* Καλαβρ. (Μπόβ.) *άλατρέγω* Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.)
άλατρέγουν Ἀπουλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. *ἀροτρεύω*. Τὸ *άλατρεύω* κατ' ἀφομ.
ἐξακολουθητικὴν.

Καλλιεργῶ τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀρότρου, ἀροτριῶ ἐνθ' ἄν.:
Ἄσμ.

Φέρουν γενὶ ἀπὸ μάστορα καινούργιο ἀπὸ καμίνι
γὰ ν' *άλατρέψουν* τὴ γῆ, νὰ σπείρουν κριθάρια
ΣΖαμπελ. ἐνθ' ἄν.

Ἡρθε καιρὸς ν' *άλατρευθῇ* τὸ χέρισσ χωράφι,
φέρουν ζευγάρι ἀφ' τὰ βουνὰ κι *άλάτρι* ἀπὸ τοὺς κάμπους
ΑΜανούσ. ἐνθ' ἄν. Συνών. *άλετριζώ*.

άλέτρη ἡ, Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλέτρι*.

Ἄροτρον. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *άλετήρι*.

άλέτρι τό, ἀρότρ' Τένεδ. ἀρέτρι Πελοπν. (Λεντεκ.)
ἀρέτρι Θράκ. *άλέτριον* Β.Εὔβ. Σάμ. *άλέτριν* Πόντ. (Κερασ.
Ὁφ. Σαράχ.) *άλέτρι* κοιν. καὶ Καππ. (Ἀραβάν. Σίλατ.
Συνασσ.) Πόντ. *άλέτρι* Τσακων. *άέτριν* Πόντ. (Κολων.)
άγέτριν Πόντ. (Κολων.) *άλέδρι* Κρήτ. *άλάτρι* ΑΜανούσ.
Τραγουδ. 2,70 ΣΖαμπελ. Ἄσμ. δημοτ. 750 *άλέτρι* Β.Εὔβ.
Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. Πόντ. (Κοτύωρ.
Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Σάμ. Στερελλ. Τένεδ. κ. ἄ. *άλέτρι*
Θράκ. Ἰμβρ. Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Μιστ. Οὐλαγ.)
Μακεδ. (Γκιουβ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἀρότρον* διὰ τοῦ διαμέσου τύπ.
ἀρότριον, ὅθεν *ἀρότρι* καὶ τροπῇ τοῦ ο εἰς ε διὰ

